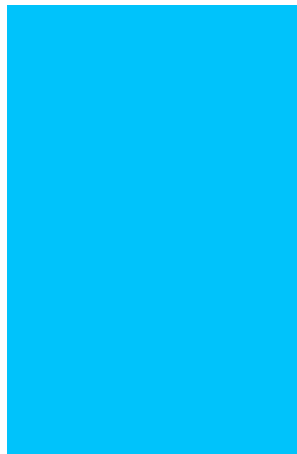

Notaoverleg Ontwerp-Nota Ruimte 9 maart 2026

Op maandag 9 maart staat het Notaoverleg Ontwerp-Nota Ruimte op de planning. De waterschappen onderschrijven het belang van nationale regie op de ruimtelijke ordening, maar constateren dat de nota nog onvoldoende richting geeft. Daarom geven ze graag enkele aandachtspunten mee.

De waterschappen willen voor een goede Nota Ruimte:

- Water en bodem als sturend principe en verplichte randvoorwaarde in nationale en regionale ruimtelijke keuzes
- Lange termijnperspectief: kijk verder dan 2050 en anticipeer op zeespiegelstijging en extreem weer
- Duidelijke keuzes voor het landelijk gebied, inclusief natuur en waterkwaliteitsmaatregelen, om van het stikstofslot te komen
- Nationale regie op zoetwater en waterkwaliteit
- Ruimte voor rivieren en dijken, nodig om in de toekomst veilig te kunnen blijven leven in Nederland
- Dat medeoverheden in staat worden gesteld hun rol te vervullen

De Ontwerp-Nota Ruimte bevat een sterke analyse, maar maakt onvoldoende ruimtelijke keuzes en borgt water en bodem niet als sturend principe. Het is belangrijk en noodzakelijk dat de draagkracht van het water- en bodemsysteem wordt vergroot, zeker in het licht van de huidige opgaven, klimaatverandering en de ambitie om problemen of hoge kosten niet te verplaatsen naar toekomstige generaties.

Water en bodem sturend

De Ontwerp-Nota Ruimte erkent het belang van water en bodem, maar blijft te vrijblijvend. Er zijn vele ruimtelijke opgaven; in combinatie met een veranderend klimaat kan het waterbeheer de gecombineerde opgaven steeds moeilijker accommoderen. Waterschappen pleiten voor harde borging van water en bodem als sturend principe door dit als randvoorwaarde te stellen bij ruimtelijke keuzes. Dit voorkomt bouwen op kwetsbare locaties en zorgt voor een robuust watersysteem.

- *Is de minister bereid om, in lijn met het coalitieakkoord, water en bodem als sturend principe te borgen in de definitieve Nota Ruimte en uit te werken in de uitvoeringsstrategie voor de Nota Ruimte?*

Kijk verder dan 2050

Keuzes in de ruimtelijke ordening hebben impact tot ver voorbij 2100. De Ontwerp-Nota moet anticiperen op zeespiegelstijging, verzilting en extreme neerslag. Zonder langetermijnperspectief loop je het risico vast te raken in oplossingen die later problemen geven. Een voorbeeld hiervan is een (woning)bouwlocatie op een plek waar op langere termijn waterberging of dijkversterking nodig is.

- *Kan de minister in de definitieve Nota Ruimte het perspectief na 2050 opnemen, met name voor waterveiligheid, -kwaliteit en -kwantiteit in relatie tot andere (ruimtelijke) opgaven?*

Duidelijke keuzes nodig voor het landelijk gebied

De Ontwerp-Nota benoemt dat landbouw zich meer moet richten naar het natuurlijke systeem, maar biedt geen concreet instrumentarium of perspectief voor het landelijk gebied. Zonder duidelijke keuzes komt de noodzakelijke transitie niet op gang en worden de problemen van verdroging, verzilting, wateroverlast en (grond)waterkwaliteit steeds groter. Zonder deze duidelijke keuzes zullen bovendien huidige ontwikkelingen, zoals het omzetten van grasland in bollenteelt, doorgaan ten nadele van de waterkwaliteit.

- *Is de minister bereid om (integraal) generieke maatregelen te nemen, met name in het landelijk gebied, om zowel stikstof als verdroging, verzilting en waterkwaliteitsproblemen aan te pakken zodat er perspectief is voor landbouw, natuur verbetert en het stikstofslot opgeheven kan worden?*

Regie op zoetwater en waterkwaliteit

Beschikbaarheid van zoetwater is cruciaal voor woningbouw, landbouw en industrie. De Ontwerp-Nota legt deze verantwoordelijkheid te veel bij regio's. In gebieden waar weinig zoetwater beschikbaar is, moet het landgebruik veranderen maar daarvoor is Rijksregie gewenst. Ook waterkwaliteit vraagt meer aandacht en Rijksregie: ruimtelijke keuzes beïnvloeden emissies naar oppervlakte- en grondwater. Het reguleren van intensieve sierteelt op droge zandgronden en beekdalen zou een goede stap zijn. Bovendien zijn kaders en ruimte voor bufferzones noodzakelijk.

Reserveer ruimte voor rivieren en dijken

Zeespiegelstijging en extreem weer vragen om nu ruimte te reserveren voor toekomstige dijkversterkingen, rivieren waterbergingen en meerlaagse veiligheid. Ook vitale functies moeten structureel minder kwetsbaar worden.

- *Is de minister bereid om in de Nota Ruimte ook ruimte te reserveren voor rivieren en dijken op de lange termijn, inclusief de kosten die daarbij komen kijken?*

Stel medeoverheden in staat hun rol te vervullen

De Ontwerp-Nota legt belangrijke keuzes neer bij decentrale overheden maar biedt onvoldoende middelen, sturing en instrumenten. De Ontwerp-Nota maakt niet duidelijk hoe medeoverheden in staat worden gesteld hun rol waar te maken, bijvoorbeeld als het waterpeil opgezet moet worden en dit gevolgen heeft voor de ruimtelijke functie. Waterschappen krijgen extra taken (waterberging, vernatting veenweide, beekherstel, monitoring) maar de noodzakelijke randvoorwaarden daarvoor ontbreken. Om afwenteling te voorkomen zijn duidelijke regels nodig zodat water en bodem sturend zijn bij ruimtelijke plannen.